

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm-ként 6 fillér.
Többesbűri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detes és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adtnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10.489 sz

Udvarhelyvármegyei tanító egylet közgyűléséből.

Az Udvarhelymegyei tanító-egyletnek 1904. év május hó 11-én (szerdán) Székelyudvarhelyen tartott XXIX-ik rendes közgyűlésén Szász Ferenc a következő megszervezési elnöki megnyitót tartotta:

Tisztelt közgyűlés!

Kedves kartársak!

A véletlen, de inkább szomorú körülmények között arra, hogy igénytelen személyem itt e helyen üdvözöljön titeket; e helyen, hol a kartársi szeretetnek a hivatásunkhoz szükséges valódi lelkesedésnek tiszta forrása kell, hogy csörgedezzen. Szeretett és mindnyájunk által tisztelt elnökünk Ujváry Mihály székelykeresztúri tanítóképző igazgató-tanár felhalmozódott hivatalos kötelességére utalással, visszavonhatatlanul üresen hagyta ez elnöki széket, hová őt a közbizalom helyezte.

Közgyűlésünk — megvagyok győződve, — szomoruan veszi e bejelentést tudomásul, s háládatos csak úgy lesz önmaga iránt, hogy jeles elnökének távozása alkalmából, tiszteletteljes elismeréssel rója háláját, jegyzőkönyvében megörökítvén eredménydús elnöki működését.

Ámde még szomorubb körülmény indokolja ez alkalommal elnöklésemet; hiszen egyletünknek első alelnöke: Lázár József székelyudvarhely elemi isk. igazgató-tanító nincsen közöttünk, eltávozott... örökre!

Kedves Barátom! te égi szellem, egy csendes birodalom néma lakója! nem távozhatsz tőlünk, míg „Isten hozzád“-ot nem kiáltunk feléd.

A „SZÉKELY-UDVARHELYI” TÁRCAJA.

Etéd község története.

Az „Ifjúsági Egyesület” megbízásából írta:
tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(8-ik folytatás.)

A közterheknek nyomasztó sulya nehezedett az etédi székelyekre, s általános volt az elkéskedés, különösen a katonaság iránt, midőn egy szebb jövő biztató reményével, a szabadság napja sütt fel a vén Európa egén, s nemzet nemzet után fogott fegyvert, lerázni a zsarnokság rabigáját. S a feljövő napnak áldó sugarai mellett a magyar nép is meglátta a rabláncot kezén és lábán, s hatalmas Sámsonként letépi azokat. S ott volt a gigászi munkában a székely is, s ott volt mindenütt, hol a szabadság zászlója lengett. Etéd sem maradt el, ott volt ő is a nemzetőr századával, melyben állítólag 400-an lettek volna, hogy a véradót is megadja a haza oltárán. Nincs község a székelyföldön, a honnan annyi szabadsághős került volna ki, hisz csak nekem 150-nek sikerült nevét feljegyezni, s hányan lehettek, kiknek emlékét ma már csak névtelen hős képpen emlegetjük.

Az egész Székelyföldön végig futott a rémhír, hogy a bécsi kamarilla által felbujtatott és császári katonaság által is támogatott oláhság gyilkolja a magyart. Nincs tere itt, hogy elbeszéljem a fellázított kannibálok kegyetlenségeit, csupán megemlítem, hogy Kisenyeden 1848. okt. 19-én,

Kedves kartársak! E szomorú hangokat az öröm hangja kellene hogy felváltsa, midőn már majdnem egy évi küzdelmes munka után összetalálkoztunk, ámde fájdalmas érzéseink előtérbe tolnak, engedjünk hát szabad folyást annak. E pillanatban nagy halottunk van! Nem egy családnak, község, város vagy testületnek, hanem egy nemzetnek, talán egy művelt világnak halottja ő. Jókai Mór meghalt!... Miért mondjam, hogy ki volt ő? hiszen ismeritek mindnyájan még iskolás korotok óta e mai napig! Veletek volt ébren léteketben, álmaitokban, munkáitok közben, pihe nésetekben, csendes magányotokban, családi körötökben, Mindenütt segített rajtatok s ti oly szívesen fogadtátok!

És midőn róla elmélkedünk, önkéntelenül előtérbe tolnak mégis e kérdés: „Ki volt ő?”

Most, midőn a nemzet halottjaként ravatalán pihen, a sajtóirodalom összeszedi minden erejét, hogy ismertesse őt, még sem tudja kimeríteni tárgyát.

Tanító volt ő, a „tanítók királya”, ki hadával Magyarország meghódításának útjára indult, de a halál megsokalván a fényes győzelmeket, kiragadta kezéből a kardot, az egyszerű fényes tollat, de azért élni fog nemzetének szívében örök időken át!

Mint kimagasló tanügyi eseményt kell még fölemlítenem azon változást, mely közoktatásügyünk terén előállott.

Alkotásaiban gazdag, érdemeiben feltűnő, cselekedeteiben igazságos, nemes szívének szeretetében páratlan, mindnyájunk által egyformán becsült miniszterünk dr. Wlassics Gyula önmagának méltósága visszalépett a magánéletbe, elhagyván tárcáját.

egy óra lefolyása alatt 140 férfit, gyermeket és nőt gyilkoltak le Zalathánán 640 s rövid napok alatt ezrekre megy a legyilkolt magyarok száma, úgy, hogy Gracza György tizezerre teszi (Szabadságharc tört. II. 427.) Gyulafehérváron Mégai órást elevenen megsütik, egy dombai földbirtokosnak lefűrészelték kezét-lábát s derékig ásták a földbe. Naszódon karóhoz kötik a magyarokat s válogatott kínzásokkal végzik ki. Borbándon Baranyai Károlynak, neje és leánya szeme láttára fűrészeltek le karjait és fejét, melyet póznára tűzve feleségének kellett a rabló horda kísérete mellett Balázsfalvára vinni. Borosbocsárdon Székács gazdatisztét és Péterffy László, a nagyenyedi ev. ref. tanoda tudós tanárát ekébe fogják s addig hajszolják, míg halva rognak össze. Ott van a legyilkolt Brády család, melynek 14 tagja közül egyet sem hagytak életben, sőt Brády Pálné szepős kis gyereket azon elevenen temették el. (Szabadságharc története II. 396. és következő lapokon.)

Ily kegyetlenséggel zavarja meg a békét az a nép, a mely pedig 1848-iki vívmányok által legtöbbet nyert, felszabadítván a szolgaság járna alól, s csodálható-e, hogy e borzasztó jankiáltásra Berzenczey László által 1848. okt. 16-ra hirdettet agyagfalvi székely gyűlésre mintegy 50—60 ezer székely jelent meg, (Mft. II. 377. l.) főnemes, katona, földmivelő, és az asszony nép tarka egyvelegben. „Nagy számban jelent meg, — írja Jakab E. — Etéd, Bözöd, stb. népe, szépen nyírt hajjal, pödrött bajuszszal, házi szőttes mellény s talpig magyaros viselet tette őket fel-

En ugy hiszem kedves kartársak, hogy őt visszavonulásában az egyetemleges tanítóság hála-lája követte.

Nem az érdek emberei, hanem saját alkotásai fontak babérkoszorút homlokára.

Helyét dr. Berzeviczy Albert öngyméltósága foglalta el. Ismeretes neve már előttünk, hiszen évek során át szaköre volt népoktatásügyünknek, mely idő alatt számtalan jeleit láttuk szakismeretének és vezető képességének, melyek biztos reményt nyújtanak nekünk is arra, hogy közoktatásügyi működését áldás fogja kísérni. Szeretettel üdvözöljük mi is miniszteri székeben.

És most legyen szabad föl hívnom figyelme-teteket, tanügyi előhaladásunk feltétlen biztosítása érdekében alig két hónap mulva lezajló VI-ik „egyetemes tanítói gyűlésre”, melynek sikereihez oly nagy reményeket fűz a tanítóvilág.

E gyűlés — mint már előttetek ismeretes bizonnal — nemcsak nagy fontosságú tanügyi kérdéseket old meg, hanem a tanítóság legtöbb anyagi érdekeinek előmozdítását tűzte ki célul. „A községi és felekezeti tanítók fizetésrendezése”, „A tanítói nyugdíjtörvény revíziója” már magában véve oly nagy fontossággal bír mindnyájunkra nézve, hogy annak sikeréhez hozzá járulni önmagunk iránti szent kötelességünk.

Most pedig szívem őszinte szeretetével üdvözöllek titeket, kik összegyűltetek, hogy közelebbről, szűkebb körű tan- és nevelésügyi állapotunk előbbre vitelét munkáljátok, másfelől pedig egy évi munkálkodásunknak beszámolását megismerjétek.

Harmincegy éves egyleti multunk XXVIII. közgyűlésünk fényes bizonyossága annak, hogy vár-

tűnővé.” Ott volt Etéd népe is szép számmal képviselve, s midőn a gyűlés kimondja, hogy azonnal indulnak az oláhok közé rekedt magyarok kiszabadítására, ott volt az etédi nemzetőr század is Gagyi Elek parancsnoksága alatt, mintegy kiképzett katonaság, mert jókor észre véve, hogy szüksége lehet a hazának jól képzett és bátor katonákra, még a nyár folyamán megtanulják egy őrmester, egy tizedes és egy dobos vezetése alatt, akik Csikból jöttek volt. (Birtalan László 48-as tizedes elbeszélése.) Az etédieknak első útja az agyagfalvi rétről Bethfalvára vezetett, s innen indulnak, Erdőszentgyörgy, Gyalakuta, Besenyőn, Szentpálon át Radnóthra, a honnan már hírt vettek volt az oláhok kegyetlenségeiről. Itt hallották meg, hogy későn érkeztek, mert a körültekintő falvakban legyilkolták már a magyarokat, s különösen a péterlaci gyilkosság böszítette fel, hogy nyomban utnak indították az etédi századot, mely legnépesebb és legkiképzettebb volt. Midőn a Cintus hegy alatt mennének, egy oláh figyelmeztette, hogy katonaság van az erdőben, de nem hallgattak rá, azt híven csak félre akarja vezetni s a mint az erdő alatt mennének el, egy sortűz fogadta, melynek áldozata lett vagy 25 etédi székely-nemzetőr és Br. Apor György zászlóalj-parancsnok. Aztán menekült, ki a merre tudott s az etédi század szét volt szórva.

Azouban Etéd hazafias népe még nem adta meg a véradót, mert a mint e szerencsétlen helyről haza érkeztek, 3-an, Ambrus József, a kis Borgónál elesett, Király András és Kiss László azonnal önként jelentkeztek honvédnek. S midőn

megyénk tanítósa a nélkülözések közepette sem feledkezett meg hivatásáról s sikeres munkálkodásához az alkalmas eszközök keresésében fáradhatatlan volt. A békés egyetértés, kartársi szeretet kölcsönözte hozzá az erőt. E békés egyetértés, szeretet és higgadt tárgyilagosság vezéreljen minket mai tanácskozásunkban is, melyre egyúttal Isten áldását is kérve, az „Udvarhelyejei Tanítóegylet“ XXIX-ik rendes közgyűlést megnyitom.

Állami intézet nem lehet szövetkezet tagja.

A váci siketnémák intézete tavaly belépett volt a váci ipari és gazdasági hitelszövetkezet tagjai sorába és szükségleteit a szövetkezet útján fedezte. Ez ellen felszólalt a budapesti kereskedelmi kamara a kereskedelmi miniszter előtt, még pedig sikeresen, mert mint a „Magyar Kereskedők Lapja“ írja, a kereskedelmi miniszter a napokban arról értesítette a budapesti kamarát, hogy a közoktatásiügyi miniszter már utasította a szóban levő intézetet, hogy a szövetkezetből lépjen ki és szükségleteit ezentúl nyilvános árlejtés útján szerezze be.

Tan- és nevelésügy.

Felvétel tanítónőképzőbe. A nagyszabeni tanítónőképzőintézet I-ső osztályába a következő 1904—905. tanévre felvételért folyamodhatnak 14 életévüket betöltött olyan leányok, kik a felsőleányispiskolát, a polgári- vagy felsőbb leányiskola, vagy leánygimnázium négy alsó osztályát sikerrel végezték. Felvételi vizsgálat nélkül, de pályázati kérvények alapján történik a felvétel. A felvételi kérvényhez a következő okmányok csatolandók: 1. Keresztlevél. 2. Iskolai bizonyítvány a megelőző tanévről s az idej első félévi értesítő. Az évvégi bizonyítvány június hó 30-án feltétlenül beküldendő. 3. Orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára alkalmas voltáról. A kérvényben kiteendő, hogy bennlakó vagy bejáró akar-e lenni a növendék. Bennlakási havi díj 36 korona (18 forint). A kérvényeket az intézeti igazgatósághoz június hó 15-éig kell benyújtani. A felvétel július hó első napjaiban lesz elintézve, miről az érdekeltek azonnal értesítést nyernek. A II., III. és IV. osztályba szintén vehetők fel új tanulók, ha kimaradás folytán hely üresedik. A III. osztályba felvehető olyanok is, akik kisdudóvónői oklevelet szereztek, vagy a felsőbb leányiskola, vagy a leánygimnázium hat osztályát végezték. Az ilyen tanulók az I. és II. évfolyam

1849. febr. 16-án Gál Sándor ezredes Udvarhelyről elrendeli a harangok beadását és a sorozatot nyomban 54-et soroztak be honvédek s a többi csak azért nem volt besorozható, mert már öregek, rokkantak voltak. Hogy harangot adományoztak volna Gábor Áron ágyúöntő műhelyébe, erről nincs tudomásom, de hogy a véradóval adósok nem maradtak, az bizonyos. Ott látjuk Péterlakánál a Kelemen család 14 tagját, kik közül négy esett el.

Ott volt Gagyi István fiával, ott van az öt Király testvér, a 3 Farkas testvér, apa fiával, itthon hagyva feleséget, gyermeket, midőn a közös édesanyja, a haza volt veszélyben.

Az Etédről besorozott honvédek nem sokáig voltak együtt, hanem szétszórózták őket s legtöbben maradtak a II. székely és a 77-ik honvéd zászlóaljnál s a 11-ik veres sapkásoknál. Azonban a II. és 77-ik zászlóaljból oly sokan estek el, hogy nem sokára e kettőt egyesítették és úgy vitték őket a délmagyarországi csataterre. Bem alatt is sokan szolgáltak s bizonyára azok közé tartoztak, a kik megszerették a székelyeket vele, s akiről azt írta Petőfi: „bokrétát tűznek kalapjaik mellé s dalolnak a harc mezején“.

(Folyt. köv.)

különbözeti tárgyaiból vizsgálatot tesznek. A bennlakásról prospektust szívesen küld az igazgatóság. Nagyszabon, 1904. április 23-án. Dr Bilinszky Lajos képzőintézeti igazgató.

Egyházi élet.

Építsünk Székelyudvarhelyen templomot! A közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjárósága a következő kegyes adományokat vette éshálás köszönettel nyugtázza. Nagy Lőrinc és Kiss János gyűjtés folytán adakoztak: Papp Antal, N. N. 40—40 f, Tamás András 40 f, id. Ferenczi Pál, László János 30—30 f, Gábor György 24 f, Olasz Péter, Borbély Ferenc, Szőke Gyula, N. N., Ádám Ferenc, Nagy András, N. N., Szabó Ferenc, Benedek Ferenc, Benedek Máté, Boros Domokos, Szőcs Elvira, Horváth József, Bálint S. Ferenc 20—20 f, Simon Antal, Sebők Márton, Boros Károly, K. B., Lefkovic, ifj. Miklós András, Bodi Ignác 10—10 fillér, begyűlt gabonából 18 K 27 f. Együtt 23 K 68 f. Dr Tóth György 297 sz. gyűjtőívén: dr Körrössy Bertalan, dr Tóth György, Balogh Jenő, Teschler Vince 2—2 K, Botár János 1 K 20 f, Desbordes Ernő, Rimaszombati Géza, Létay Gyula, Haupt Oszkár, Morselek Béla, olvashatatlan, Kuka József, Suszter János, Beniczky Gyula, Jókai Lajos, Ábrahám András, Molnár Albert, dr Hajnal Géza, Tergonits 1—1 K. Együtt 23 K 20 fillér. Gönczi Lajos 244 sz. gyűjtőívén: Gönczi Lajos 3 K, Solymossy Endre, Fejes Áron, Felegyházi Antal 2—2 K, Szabó András, Kovács Dániel, Fazakas József, Varga Dezső, Nagy Elemér, Kónya Kálmán, Ilyés István, Szabó Árpád 1—1 K. Együtt 17 K. Az I—XL. közlemény összege 6403 K 39 f. E közlemény összege 63 K 88 f. Összesen 6467 K 27 fillér.

Irodalom.

„Fürdők és nyaralóhelyek.“ Szerkesztette dr Fodor Oszkár, kiadta: a Dunántúli Közművelődési Egyesület, VIII. évfolyam, ingyen kiadás. Az ország egyik legnagyobb kultúregylete a Széll Kálmán és Pallavicini Ede örgróf elnöke alatt működő „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ már esztendőnk óta adja ki a magyar fürdők felvirágoztatása érdekében a „Fürdők és Nyaralóhelyek“ című, a hazai fürdőkészletesen ismertető füzetet, amelylyel a regényes szépségű magyar fürdőkre akarja terelni nagyobb tömegben a külföldi fürdőkből és nyaralókból a nyaraló közönséget. A magyar fürdők az egyetlen ingyenes ismertetőjének most jelent meg VIII. évfolyama s a dr Fodor Oszkár által nagy gonddal szerkesztett díszes kiállításban megjelent „Fürdők és Nyaralóhelyek“ füzet kimerítő adatokkal ismerteti a magyar fürdők viszonyait és közli a füzet első részében a dunántúli, a második részében pedig az egyéb hazai s eze között a székelyföldi fürdőkrol szükséges és hasznos tudnivalókat számos illusztrációval tarkítva. A „Fürdők és Nyaralóhelyek“ füzet a kereskedelemügyi miniszter 14099—904. számú rendelete folytán a fürdőszézon tartama alatt az államvasuti személyszállító kocsikban és a kassa—oderbergi vasut kocsijaiban is elhelyezésre kerül, hogy az utazó közönség szintén kellő tájékozást nyerjen a magyar fürdőkrol. A hasznos fürdőismertetőt ingyen kapja mindenki, a ki a „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ titkári irodájához (Budapest, VIII., Rökk-Szilárd-utca 2. sz.) fordul. A füzet címlapját díszítő képet Vajda Zsigmond a kiváló festőművész rajzolta.

Különbélék.

— **Borszéký Soma** miniszteri tanácsos — mint biztos forrásból értesülünk — vasárnap, azaz f. hó 15-én városunkban lesz és megtartja a székely vasutakról szóló, igen érdekesnek ígérkező felolvasását Előre is felhívjuk rá az érdeklődők figyelmét azon megjegyzéssel, hogy a felolvasás idejét és helyét jelezni fogjuk.

— **Jókai Mór** temetéséről a napilapok kimerítő tudósításokat közöltek, azonban az egyes kiemelkedő momentumokról mégis közölni fogunk egyet-mást iövvő számunkban, szemtanúnak leírása

alapján. — Vármegyénket a temetésen dr Török Albert ny. főispán és Ugron János orsz.-képviselő; városunkat pedig Szakáts Zoltán képviselte.

— **Az ipartestület megalakítása.** Városunk derék, fáradhatatlan polgármestere ipartestület megalakításán fáradozik Falragaszokon szólítja fel városunk iparosait, hogy az ipar fejlesztésének, az iparosság testületi szellemének fejlesztését célzó azon fontos intézményt végre-valahára megvalósítsák. Hisszük, hogy a felhívás nem lesz a pusztában elhangzott szó, mint sok minden közérdekű ügynél

— **Fölsőri Cseresznyés Emil** esendörföhdnagy városunkból Brassóba helyeztetett át, helyébe Forgách esendörföhdnagy lett kinevezve.

— **Keresztjáró napok.** A róm. kath. egyháznak szokásos keresztjáró napjai folyó hó 9., 10. és 11-én voltak, melyeken az istentiszteletet Jung-Cseke Lajos apát-plebános végezte. A körmenetekben a katolikus iskolák és a hívők közül igen sokan vettek részt.

— **A helybeli középiskolák ifjuságának hangversenye.** Az e hó 14-én rendezendő monstre-koncertre nagyban folynak az előkészületek. Volt alkalmunk egy énekpróbán jelen lenni. A hatalmas énekkar precizitása meglepett. Az „Ember tragédiája“ francia forradalmi jelenethez a gyönyörű díszleteket a helybeli szakiskola jeles rajztanára Petrányi Miklós készítette. E nagyszabású hangversenyre ismétlen felhívjuk a közönség szives figyelmét.

— **Az ev. ref. kollegiumban** a VIII. osztály vizsgálata május 13. és 14-ik napjain tartatik meg. Az írásbeli érettségi május 16—20. napjain, a szóbeli június hó 24. és 25-én lesz Gyárfás Endre főgondnok, akadályoztatása esetén dr Bodo Gábor elnöklése mellett.

— **A helybeli róm. kath. hitközség** kántorválasztó közgyűlést f. hó 8-án délután fél 3 órakor tartotta meg a róm. kath. főgimn. tornacsarnokában. Elnöklő apátplebános jelezve a pályázókat, a rendkívül népes közgyűlés nagy lelkesedéssel Szabó Antal Háromszékmege Lemhény hitközségének segédkantortát választották meg.

— **Közgyűlés.** A helybeli Székely Dalegylet folyó hó 8-án délután 3 órakor tartotta tisztújító közgyűlést, az egylet nagyérdemű elnöke: dr Ráczkövy Sámuel elnöke alatt. Elnöki megnyitó után titkári-, pénztárnoki- és számvizsgáló biz. jelentés vétetett tudomásul. A tisztújítás következőképen ejtetett meg: elnök dr Ráczkövy Sámuel, alelnökök Embery Árpád és Szabó András, pénztárnok Benedek Géza, h.-pénztárnok Jakabos Miklós, titkár ifj. Szemerjay Károly, jegyző Kolombán Lukács, karnagy Morascher Hugó, h.-karnagy Pál Sándor, ellenőr Nagy János, gazda Kassay József, kottatárnok Potor Gergely. — Székely dalárdánk önzetlen működéséhez sok sikert kívánunk!

— **Udvarhelyvármegye tanítóinak** évi közgyűlése tegnap délelőtt vette kezdetét. A közgyűlés tárgysorozatáról, valamint tanácskozásai eredményéről lapunk jövő számában részletes tudósítást hoz.

— **Az állami felsőbb leányiskola** igazgatónöje, Weinberger Fanny tudvalevőleg még az iskolai év befejezése előtt eltávozik városunkból s ezért a miniszter helyettesítéséről gondoskodott. Az első osztályban Burger Arthur és Fröhlich Ottó, a másodikban pedig Papp András és Szemerjay Ferenc tanárok vették át a helyettesítést addig, amíg az iskola ügye teljesen rendezve lesz.

— **Az O. M. K. E. közgyűlése.** Pünkösdi vasárnapján tartja az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület évi nagygyűlést Budapest. E gyűlésen minden eddig beiratkozott tag részt vehet. Az utazásra a következő menetdíj kedvezmények engedélyeztetettek: egy II-od osztályra váltott jegy az I-ső osztályon való utazásra; egy III. osztályra váltott jegy a II. osztályon való utazásra; egy fél II-od osztályra váltott jegy a III.

osztályon való utazásra. Ily kedvezményes vasuti jegyek váltására szóló igazolványokat a tagok levélbeli vagy távirati megkeresésére az O. M. K. E. előkészítő bizottsága (Budapest, V. Akadémia-u. 3.) vagy Harmath Sándor marosvásárhelyi kereskedő társulati elnök küld.

— **Szenet! Meszet!** Furesa szokás dívik Székelyudvarhelyen. A szenet és meszet áruló emberek kora reggel bejönnek a városba, szeke-reikkel végig járkák az utcákat és olyan orditózást visznek véghez, hogy a legfligmatikusabb ember is idegessé lesz tőle. Az érthető, hogy csak időnként megjelenő drótos tótok és üvegezők kiabálással jelzik ittlétüket, de hogy ezek az emberek, akik nap-nap után itt vannak, mindig lármáznak — érthetetlen Akinek szénre, vagy mészre van szüksége, az úgy is elmenne arra a helyre, ahol állandóan állnának, akinek pedig nincs szüksége egyikre sem, azt kár álmából felébreszteni. (Beküldték)

— **Köszönetnyilvánítás.** A következő sorok közlésére kértünk fel: „Feleségem és édes anyánk elhunytával oly számosan fejezték ki részvétüket, hogy arra külön-külön válaszolni lehetetlen, s így e helyen fejezzük ki igaz őszinte köszönetünket, különösen pedig a Nyíki vidék székelyeinek s Etéd község száz gyászoló nőének s mindazoknak kik a temetésen résztvettek, akik nem feledtek meg arról, hogy 1873 ban az elhunyt dicsőséget szerzett a bécsi világiállításon a székely nőknek és a székely nemzetnek. Még egyszer hálás köszönet! Tarcsafalva, 1904 május 5. tarcsafalvi Pálffy György, Aladár, Nella és etédi Kelemen László.”

A városok és községek vásártartási és helypénzsedési joga. A közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának XXII sz. döntvénye szerint a városoknak és községeknek a vásártartási és helypénzsedési jogból eredő jövedelme abban az esetben sem róható meg tőkekamat és járadékadóval, amidőn ez a jog királyi kiváltságon vagy más törvényes címen alapszik.

— **A magyar-amerikai hajójárat.** Magyarországból kivándorlók szállítására csakis a fiumenewyorki hajójárat nyert engedélyt. Az állandó menetrend szerint Fiuméből minden második kedden van hajóindulás Május 17-én (kedden) a „Slavonia“, május 31-én (kedden) a „Pannonia“, június 14-én (kedden) az „Ultonia“ hajók indulnak New-yorkba. A szállítási díjban bennfoglaltatik két napi ellátás Fiumében és teljes ellátás a hajón. Naponta háromszor van étkezés, minden napra másféle étlappal. Az egyik napra szóló étlap példának okáért a következő: Reggeli: kávé, vagy tea tejjel, vajás kenyér, száraz halak, sütemény. Ebéd: leves, marhahús rizsszel és burgonyával, sertéshús borsóval, gyümölcs, kenyér és bor. Vacsora: Pecsénye mustárral, makaróni, sütemény, kenyér és bor. Azok a híresztelések, amelyek a fiúmei hajókkal utazók partraszállásáról kerültek forgalomba, valótlanok, mert akik az engedélyt nyert társaság hajóján utaznak, külön díjat nem fizetnek és zaklatás nélkül léphetnek partra Amerikában. Díjtalan felvilágosítást ad és előjegyzéseket elfogad az „Adria“ személyszállító osztálya: „Központi Menetjegyiroda“ Budapesten, IV., Vigadó-tér I. szám alatt, amelynek távirati és levélcíme: Menetjegyiroda, Budapest.

— **Dimó Ivanov** a vasfejű ember, bulgária első athlétája és birkozója, aki kitűnő mutatványaival Barnum és Bailey I. ső amerikai cirkuszvállalatnál működött és több helyen érdemeket is szerzett magának, ma (c-ötörtök) este fellép a városunkban időző cirkuszban.

— **Vizsgai iráslapok** legfinomabb fehér papíron 100 darabonként 90 filléért a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz. a. kaphatók.

— **Kidobott pénz** — bármily csekélynek látszó is — csak az olyan hirdetésért fizetett összeg lehet, amelyet igen korlátolt számú és nem érdekelt közönség olvas. Ellenben a „Székely-Udvarhely“ apró és rendszeres hirdetései — melyeket hetenként kétszer: *csütörtökön* és *vasárnap* nemcsak Udvarhelyvármegye székhelyén s minden valamire való és számottevő községében, hanem az ország legtávolabbi részében is sok ezren olvasnak — a *legolcsóbbak* és feltétlenül eredményt biztosítók.

Csarnok.

Jókai Mór halálára.

Fel a gyászlobogót!
Bánat földön, égen!
Ilyen mély gyász nem volt
A hazánkon — régen!

Elbűvölő csoda,
Teremtő hatalom:
A nagy költő király
Van a ravatalon.

Jókai Mór halt meg,
A dicső, az áldott,
Aki meghodítá
Az egész világot.

Égi Istenektől
Emberek úgy nyerték,
Költészet lángjától
Átszöve a lelkét.

Igazi nagy volt ő,
Nagy mint egy óriás,
Az irodalmunkban
Lángoló Messiás.

A könnyzár mellett
Szivünk vérzik jobban,
S megreszket a lelkünk
A nagy fájdalomban.

Pedig ő nem halt meg,
Itt van most is velünk,
Lelkünkbe van írva,
Mint dicső mesterünk.

Csak egy fájdalmas nap
Lesz mindig a mai,
De a nagy földtekén
Él mindig Jókai . . . !

Kertész Albert.

Hitelügy.

260-904. szám.

Értesítés.

A Magyar Földhitelintézet igazgatósága, vármegyénk területén segítő akcióját folytatni kívánván, a Gazdasági egyesületet bizta meg azzal, hogy a hozzá kölcsönért folyamodók ügyeit minden díj nélkül intézze. Az egyesület, tiszti ügyészt: Dr Soó Rezső ügyvéd urat kérte fel arra, hogy a Földhitelintézet részéről az egyesület utján fizetendő évi tiszteletdíjért a Földhitelintézethez kölcsönért folyamodó felek folyamodványait minden díj nélkül a szükséges okmányokkal felszerelje, az esetleg szükségesnek mutatkozó telekkönyvi kiigazításokat végezze és a helyesen felszerelt kérvényeket a Földhitelintézethez felterjeszse.

Ehhez képest Dr Soó Rezső ügyvéd ur a kölcsön ügyletek lebonyolítása körül minden teendő, úgy amint azt eddig maga az intézet s illetve kirendeltsége tette, ideértve a feleknek adandó felvilágosításokat, utasításokat, telekkönyvi adatok betekintését, okmányok kiállítását, szükséges beadványok és kérvények elkészítését teljesen díjmentesen s lehető gyorsan fogja elvégezni, úgy hogy a feleknek kölcsöneik felvétele körül a szükséges bélyegkiadásokon kívül más kiadásuk nem lesz; miről a vármegye közönségét ez uton is értesítjük.

A lelkész, tanító, jegyző és községi előjáró urakat, kik hivatásuknál fogva a nép vezetői. kérjük, hogy e körülményt a velük érintkező gazdaknak minél szélesebb körben tudomására hozván, a székely nép anyagi megerősítésében ez uton is munkálkodni sziveskedjenek.

Székelyudvarhely, 1904. május 7.

Az elnökség.

Alulírott ügyvéd a Magy. Földhitelintézet, illetve udvarhelyvármegyei Gazdasági egyesület

megbízását elfogadván, a magam részéről is értesitem a Földhitelintézethez kölcsönért folyamodó feleket, hogy ügyeikben a fenti értesítés értelmében úgy magam, mint ügyvédi irodám hiteltalos órái alatt teljesen díjmentesen rendelkezésükre áll, a felek csak bélyegköltegeimet fogják fizetni,

Székelyudvarhely, 1904. május 7.

Dr Soó Rezső,
ügyvéd.

Közgazdaság.

Meghívó. A szentkirályi földmivelő gazdák szövetsége (gazdakör) évi rendes közgyűlését Szent-Királyon a róm. kath. iskolateremben folyó hó 15-én (vasárnap) d. u. 2 óratól kezdődőleg fogja megtartani, melyre a gazdakör tagjai és a szíves érdeklődők tisztelettel meghívtnak. Tárgysorozat. 1. Elnöki megnyitó beszéd, tartja Tamás István plebános a gazdakör elnök. 2. A gazdakör egy évi működéséről beszámol Gál Imre a gazdakör jegyzője. 3. A pénztár állapotáról jelentést tesz László József pénztárnok. 4. A székelyföldi kirendeltség jelentéséből a község javát célzó javaslatok tárgyalása. 5. A földmivelésügyi kormánytól nyert oltványoknak a kiültetés után való további gondozását magyarázni fogja Tamás István elnök. 6. A földmivelésügyi miniszter által 36451. szám alatt az aranka irtására vonatkozó rendelettel közölt védekezési utmutatást felolvasa és magyarázza Gál Imre a gazdakör jegyzője. 7. A földmivelésügyi miniszter a fürdőtelep létesítése érdekében tett leiratának tárgyalása. 8. A gazdakör részére 1 drb rétborena, 1 drb kukoricamorzsoló gép, 1 drb hegyieke és 1 drb gyümölcsbor sajtoló beszerzéséről intézkedés. 9. Szilvatermés esetére egy aszalógép kikölcsönzése a földmivelésügyi miniszter urtól. 10. Az alapszabályok 16 §. értelmében a választmány egyharmadának kisorsolása és a kisorsolt tagok helyébe újak választása. 11. Esetleges indítványok. Szent-Király, 1904. május 7-én. A gazdakör elnöksége.

Nyilt-tér*

A Sarg-féle szilárd és folyékony Szappan Glycerin. a bőrt fehérré és gyöngéddé teszi. Mindenütt kapható.

Sarg-féle Glycerin szappan

ugy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a legkitűnőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schaudlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 31. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földmiveseknek foghuzásokat és más apróbb műtetteket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

85-1904. szám.

Faeladási hirdetmény.

A gyergyóújfalvi róm. kath. lelkészi hivatal közhírré teszi, hogy lelkészi hivatalában 1904. évi május 22 én délután 2 órakor kezdődő szó- és írásbeli árverésen eladja a templom „Kopac-szálás” nevű erdejében mult év őszén megperzselődött fenyőfát.

Kikiáltási ár: 1175 (egyezerszázhetvenöt) korona, melyen alul a fa el nem adatik. Bánatpénz 120 korona.

Megkésve érkező árverési és szerződési feltételektől eltérő vagy utóajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A részletes árverési és szerződési feltételek a gyergyóújfalvi róm. kath. lelkészi hivatalban megtekinthetők.

A kihasználás alá kerülő terület az első gőzfűrésztől 9 km-re fekszik, Székelyudvarhelytől 42 km.

A fa lucfenyű és teljes kihasználással 1362 drb mell magasságban 10-62, átlag 25 cm. vastagnak és 435 m³ haszonfát tartalmazónak van becsülve.

Gyergyóújfalu, 1904. apr. hó.

Várterész Antal,
lelkész.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

— Kérje mindenütt a magyar gyártmányú Müller-féle (minden fajtájú) tentát, tust, peccátviaszot és aquarell festéket.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Mint gyógyviz csodáhatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Kérjen

csak
Selle és Kóry-féle

FREDIN

legjobb tisztítószer minden lábbeléhez, fekete és sárga színben. Különbösen ajánlható boxalf, oscar, chevreux és lakcipőkhöz Bécs, XII.

Névjegyek, eljegyzési- és esküvői kártyák, meghívók, valamint mindenféle nyomtatványok a legjutányosabb áron és gyorsan készülnek

Betegh Pál
könyvnyomdájában
Sz. Udvarhelyt,
Kossuth-utca 15. sz

Egy járgányos cséplő-gép
(majdnem új) jutányos áron eladó **Miklós Károlynál** Hodgyán.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

A sertés Magyarországon!

Irta: **Enesei Dorner Béla.**

Ára: **5 korona.**

című — hasznos tanácsadó — könyv:
Betegh Pál
könyv-, papir-, író- és rajzszerkesztésében kapható!

2115-904. tkvi szám.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1904. évi február 16-án 5229. Igazs. Minisztr. 1904. I. szám alatt elrendelte, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Atyha község tjkveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t.c., 1889. évi 38. t.c. és 1391. évi 16. t.c-ek és tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t.c-ben szabályozott eljárás a tkv. bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottatik. — E célból a helyszíni eljárás Atyha községében 1904. évi június hó 6-án fog kezdődni.

Emélfogva felhívatnak:

1. Mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

2. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi 29. t.c. 15-18. §-ai és az 1889. évi 38. t.c. 5., 6. és 7. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak s azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják v. oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ezuton jogaikat nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedési kedvezménytől elesnek.

3. Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszünt követelésekre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1904. április 8.

MIHÁLY, kir. tszéki egyesbíró.

Alkalmi vétel!

Alapított: 1865.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

női- és férfi divatruházása Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. Gyors és pontos kiszolgálás!

Alkalmi vétel!

Alapított: 1865.

Tájékoztásul rövid kivonat az árjegyzékből:
(A tavaszi és nyári idényre igen hasznos tudni valók)

Tavaszi és nyári divatickek dus raktára. o o o

Férfi- és női ruhák teljes elkészítetése elsőrendű műtermekben! o o o

Menyasszonyi kelengyék nagy választékban! o

Állandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!!

Legnagyobb raktár férfi és fiu ruháknak való posztókban, páratlan olcsó árakban, kiváló minőségekben! o o

Női ruha-kelmék méterenkint	0.25—2.50 frtig.
Jó mosó kartonok	0.14—0.30 frtig.
„ „ pikétek	0.20—0.38 frtig.
„ „ szatének	0.28—0.48 frtig.
Selyemfenyű voilok	0.28—0.40 frtig.
Zefírek	0.18—0.40 frtig.
Oxfordok	0.24—0.36 frtig.
Lepedő vásznak 156—200 cm. szélességig	0.45—1.10 frtig.
Véges vásznak (23 méteres végenkint)	3.50—12 frtig.
Férfi ruha-posztók mt.-kint	1.10—7.50 frtig.
Diszitett női kalapok	0.70—12 frtig.
Nap és esernyők, fekete és színes	1.00—8.50 frtig.
Női kész bluzok	0.80—5.50 frtig.
Dus raktár női és férfi fehérműekből, férfi és fiu kalapokból. Butorkelmék, asztal és ágyterítők, függönyök, futó és garnitúra, valamint fali- és ágyelő-szőnyegek. Selyem, gyapju és mosókendők. Abroszok, szalvéták, portörülők és törülköző-kendők Zsebkendők. Szalagok. Csipkék, csipkeszövetek, csipkegallérok, zsinórdiszek, nyakkendők és haris-	

Tekintettel az árak emelkedésére a fenti olcsó árak csak a jelenlegi készlet kiárusításáig kötelezők.

nyák. Férfi és fiu kész ruhák, saját készített menyű matracok. Selyem és cloth paplanok. takarók s több más mindennapi szükségletek.

Férfi, női és gyermekecipők áraiból:

Kis gyermekecipők 45 krtól 50 krig. Nagyobb füzös 90—1.10—1.30—1.60—1.90—2.20 frtig. Férfi, bőr, cugos 2.60—3.20—4.20—6.50 forintig. Női, bőr, füzös 3.—3.80—4.80—5.50 frtig. Női, bőr gombos finom 4.80—5.50 forintig. Női, lakk, kivágott 1.90—2.20—2.60 frtig. Gyermekek, lakk, kivágott 1.50—1.70 forintig. Női, chefro, félcipő 2.90—3.50 frtig. Női, chefro, gombos 3.30—3.80 frtig. Vásznon cipő, fekete és barna (női) bőrrel körözve 95 krig. Ugyanez (férfi) 1 frt 10 krig.

Férfi divatosztály:

Egész rend sacco-öltöny 12 frttól feljebb, minőség szerint minden elképzelhető árakban. Egész rend Kaiser (salon) öltöny finom anyagból már 22 frttól feljebb; elegáns, finomabb kelméből 28 frttól, legfinomabb kelméből 34 forintig.

Férfi és fiu ruhák legújabb divat szerinti elkészítetését — mérték után kitünő szabasért teljes felelősséget vállalva — feltűnően olcsó árak mellett eszközölöm.